

РЕШЕНИЕ

№ 1280

гр. София, 15.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 10-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цветко Лазаров

Членове: Ралица Димитрова
Нина Стойчева

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Ралица Димитрова Въззивно гражданско дело
№ 20231000500223 по описа за 2023 година

Въззивното производство е образувано по жалба на Ц. Л. Г. срещу решение № 262827/26.08.2022г. на СГС, ГО, 9ти състав, постановено по гр.д. № 3607/17г., с което са отхвърлени предявените от него искове с правно основание чл.2в от ЗОДОВ и чл.86 от ЗЗД.

Жалбоподателят излага, че обжалваният съдебен акт е неправилно и необосновано. Излага доводи, релевиращи в исковата молба. Соча, че липсват мотиви за отхвърлянето на основното му оплакване, свързано с противоречие на ЗБНБ и чл.14.2 от Устава на ЕСЦБ. Съдът е приел, че нарушенията на правото на Европейския съюз не са достатъчно съществени. Обжалваното решение е необосновано, тъй като изводите, изложени в него, не съответстват на писмените доказателства. Въззивникът счита, че при постановяване на съдебният акт, първоинстанционният съд е допуснал съществено нарушение на процесуалните правила, тъй като липсват мотиви в подкрепа на изводите му, че нарушенията не са достатъчно съществени. Решението противоречи на материалния закон. Жалбоподателят е освободен на основание различно от посечените в чл.14.1 от Устава на ЕСЦБ. Счита, че е налице първата предпоставка за ангажиране отговорността на държавата.

Твърдението, че НС е допуснало съществено нарушение се доказва от мотивите към Проектозакон за изменение и допълнение на ЗБНБ. Той е освободен на основание, критикувано от ЕЦБ и ЕК. Допуснатото нарушение отговаря на изискването да е явно квалифицирано. Събраните гласни доказателства установяват, че седем години по-късно въззивникът не е преодолял силно негативните емоции, които освобождаването му е причинило. Установени са и имуществените вреди, които е претърпял.

Затова моли въззивния съд да отмени обжалваното решение и да постанови друго, с което да уважи предявените искове.

Ответникът Народно Събрание/НС/ в депозиран писмен отговор и в съдебно заседание чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като я счита за неоснователна и необоснована.

Съдът, след като обсъди събраните по делото доказателства в първоинстанционното и въззивно производство по реда на чл.235 от ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна.

Съдът е сезиран с искове по чл.2в от ЗОДОВ във вр. с чл.4, пар.3 от ДФЕС и чл.86, ал.1 от ЗЗД. Ищецът Ц. Г. твърди, че с решение от 12.06.2013г., обнародвано в ДВ бр.52/14.06.2013г., Народното събрание на РБългария го е избрало за подуправител на БНБ, ръководител на управление „Банков надзор“ с мандат от 6 години, който е започнал от 16.06.2013г. и е следвало да завърши на 16.06.2019г. В деня на обнародване на решението е сключил договор за управление с БНБ. На 16.06.2014г. е бил привлечен като обвиняем от СГП за извършено престъпление в качеството му на длъжностно лице и като такава е нарушил чл.20, ал.3 от ЗБНБ и чл.103 от ЗКИ за времето от 25.07.2013г. до 16.06.2014г. На последната дата му е било отнето разрешението за достъп до класифицирана информация. На 25.11.2014г. също му е било повдигнато обвинение. С определение от 03.12.2014г. на СГС му е наложена мярка за процесуална принуда по чл.69, ал.2 от НПК- отстраняване от заеманата длъжност. Съдебният акт е потвърден от САС. На 13.01.2015г. от народни представители е внесен проект за освобождаването му от длъжност на основание чл.14, ал.1 от ЗБНБ. Решението е прието от НС на 21.01.2015г. Както то, така и националното законодателство, което урежда процедурата по освобождаване на подуправителите на БНБ, противоречи на правото на ЕС и поради това решението е нищожно. Ищецът твърди, че чл.14

от ЗБНБ противоречи на правото на ЕС и по-точно на чл.14.2 от Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ и чл.130 от ДФЕС относно предвиждането за съдебен контрол над решението на НС за освобождаване на управителя или членове на Управителния съвет. На 25.02.2010г. законопроектът за изменение на ЗБНБ, отстраняващ несъответствието на чл.14.2 от Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ е изпратен за съгласуване с ЕЦБ като становището на банката е било, че той е в съответствие с чл.14.2 от Устава. Но тези изменение на чл.14, ал.1 и чл.14, ал.3 от ЗБНБ и до настоящият момент не са приети от НС. Несъответствието на този закон е констатирано от ЕЦБ в изготвени от нея доклади по конвергенция. Основните принципи на правото на ЕС имат директен ефект и са непосредствено приложими при регулиране на обществените отношения в страната. Задължението на държавите-членки за спазване на тези принципи произтича и от чл.4, пар.3 от ДЕС. Ищецът поддържа, че държавата отговаря за вредите от нарушението на правото на ЕС без значение кой е държавният орган, който е извършил нарушението. Счита, че са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника. От това нарушаване на правото на ЕС той е претърпял през продължителен период от време неимуществени вреди, изразяващи се в силно негативни емоции като стрес, притеснения, чувство за загуба на перспективи, гняв, чувство на несправедливост и отчаяние, които са довели до висока степен на тревожност у него, до затварянето му в себе си и до депресивни състояния./ молба от 27.02.2023г., депозирана пред въззивния съд/. Нарушенията от НС отговарят на изискването да са явно квалифицирани и достатъчно съществени. Затова моли съда да осъди ответника да му заплати обезщетение за неимуществени вреди в размер на 110 000лв., лихва за забава за периода 21.01.2015г. до 21.03.2017г. в размер на 24 196, 08лв. обезщетение за имуществени вреди в размер на 462 000 лв., представляваща сбор от получаваните възнаграждения за периода 21.01.2015г. до 21.03.2017г. Претендира мораторна лихва върху обезщетението за имуществени вреди от датата на увреждането 21.01.2015г. до 21.03.2017г. в размер на 101 623, 57лв., в едно със законната лихва върху обезщетенията от датата на исковата молба до окончателното им изплащане.

В депозиран писмен отговор НС счита предявените иски за недопустими, тъй като ЗОДОВ е неприложим по отношение на него. Сочи, че Народното събрание упражнява законодателната власт и осъществява парламентарен контрол. То се избира за срок от четири години и

саморганизира своята дейност. Счита, че е налице и представителство на Държавата на основание чл.31, ал.1 от ГПК. Счита исквете за неоснователни. Сочи, че няма нарушение на общностна норма. Не е нарушена институционалността или функционалната независимост на БНБ. Освобождаването на ищеца от длъжност подуправител на БНБ и ръководител на управление „Банков надзор“ и избирането на друг на негово място не е незаконно. Освобождаването му е станало при спазване на процедурата, предвидена в Правилника за организацията и дейността на НС. Счита, че няма нарушение на чл.14.1 и чл.14.2 от Устава, тъй като фактическата невъзможност за изпълнение на задълженията за повече от 6 месеца представлява едно от „изискванията, които са необходими за изпълнение на задълженията“ по чл.14.2 от Устава, наред с тези по чл.11, ал.1 от ЗБНБ и виновността на извършеното сериозно нарушение по чл.14, ал.1 от ЗБНБ. Ответникът, при условията на евентуалност, е направил възражение за изтекла погасителна давност по чл.358, ал.1, т.2 от КТ.

Не се спори, че с решение на НС от 12.06.2013г. на НС, обнародвано в ДВ бр.52/14.06.2013г., Ц. Г. избран за подуправител на БНБ и ръководител на управление „Банков надзор“. На 14.06.2013г. той е сключил договор за управление.

Безспорно е, че ищецът е бил привлечен като обвиняем с Постановление за привличане на обвиняем от 16.06.2014г. и Постановление за привличане на обвиняем от 25.11.2014г. за извършено престъпление като длъжностно лице и му е взета мярка за неотклонение „Подписка“.

Не е спорно, че на основание чл.59, ал.2 от ЗЗКИ е отнето разрешението на Ц. Г. за достъп до класифицирана информация до ниво „Строго секретно“.

С протоколно определение от 03.12.2014г. на СГС, , НО, постановено по нчд № 5228/14г. по отношение на ищеца е приложен чл.69, ал.1 от НК като е отстранен от длъжността, която е заемал в БНБ. Този съдебен акт е потвърден от САС с определение, постановено по внчд № 1127/14г.

Не се спори, че с Решение от 21.01.2015г. на НС, обнародвано в ДВ бр.7/27.01.2015г., Ц. Г. е освободен от длъжността, заемана в БНБ.

Във връзка с твърденията в исковата молба са представени и приети като доказателства: Доклад за сближаване от месец май 2008г. на ЕЦБ.,

Доклади за конвергенция на ЕЦБ за 2010г., 2012г., 2014г. и 2016г., Закон за изменение на ЗБНБ на 43то НС, Закон за изменение на ЗБНБ.

Към отговора на исковата молба е представен Правилник за администрацията на НС от 23.04.2010г.

Във връзка с претендираните имуществени вреди и лихви за забава е прието заключение на счетоводна експертиза, което е изчислило размерът им за исковия период.

Допуснатата е психологична експертиза като вещото лице е дало заключение след психологическо изследване на ищеца. Според вещото лице при него е налице стресова реакция. Той все още не е успял да преработи негативните емоционални преживявания в резултат на отстраняването от длъжността подуправител на БНБ.

Съдът възприема заключенията като компетентни и обосновани.

В хода на съдебното дирене са събрани гласни доказателства.

Свидетелят Г. е бивша съпруга на ищеца. Тя депозира показания за това, че първо Ц. Г. е бил отстранен от длъжност затова, че е му е било повдигнато обвинение, а след това през 2015г. НС го е освободило като подуправител.

Споделя за това как емоционално му се е отразило освобождаването. Ц. Г. използва антидепресанти.

Съдът кредитира показанията на свидетеля като основаващи се на лични впечатления за фактите и обстоятелствата, които излага.

При тези събрани доказателства първоинстанционният съд е приел, че не са налице предпоставките за ангажиране на отговорността на ответника и е отхвърлил исковете.

Пред въззивния съд нови доказателства не са ангажирани.

При така установената фактическа обстановка от правна страна съдът приема, че предмет на въззивно разглеждане са обективно съединени искове с правно основание чл.2в от ЗОДОВ във вр. с чл.4, пар.3 от ДФЕС и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Въззивният съд се произнася служебно по валидността на първоинстанционното решение, по допустимостта му в обжалваната част, а по отношение на неговата правилност е обвързан от посоченото в жалбата –

чл.269 от ГПК, с изключение на допуснато нарушение на императивна материалноправна норма.

Обжалваното решение е валидно и допустимо.

По правилността му.

Ищецът черпи своята активна материална легитимация от допуснато съществено нарушение на правото на ЕС като сочи, че това се изразява в несъответствие на чл.14, ал.3 от ЗБНБ на чл.130 от ДФЕС и чл.14.2 от Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ. От това той е претърпял имуществени и неимуществени вреди.

Пасивно легитимирана да отговаря по иск с такова правно основание е Държавата за действия или бездействия, на който и да нейн орган от изпълнителната, законодателната или съдебната власт. Няма пречка искът да бъде предявен срещу съответния орган, допуснал нарушение на общностното право, като в този случай той има качеството на процесуален субституент. В случая Народното събрание е законодателният орган на страната, който според ищеца е допуснал същественото нарушение на правото на ЕС. Отговорността на държавата за вреди от нарушаване на правото на ЕС и по ЗОДОВ е обективна и безвиновна.

Предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата, респективно органите ѝ, са три: нарушаване на норма на ЕС предоставяща права на частноправни субекти; нарушението да е достатъчно съществено и пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда./ решение от 05.03.1996г. по дела С -46/93 и С-48/93/, решение от 19.11.1991г. по дела С-6/90 и С-9/90/.

Първата предпоставка изисква да се установи нарушение на норма на общностното право, която има директен ефект. Последният дава възможност на частноправните субекти да се позоват на съответната норма от правото на ЕС. Нормата трябва да е ясна и безусловна и да им предоставя права. Тя може да се съдържа в учредителен договор, регламент или директива, т.е. да е в акт с директна приложимост или не. Съгласно решение от 05.03.1996г. по дела С-46/93 и С-48/93г., когато нарушението на общностното право, за което отговаря държавата членка, е извършено от националния законодател в области, в които той разполага с широки дискреционни правомощия за

осъществяване на нормативен избор, увредените частноправни субекти имат право на обезщетение, когато нарушената общностна норма има за предмет да им предостави права, нарушението е достатъчно съществено и съществува пряка причинно-следствена връзка между него и претърпените вреди. Според чл.131 от ДФЕС всяка държава -членка гарантира, че нейното национално законодателство, включително Уставът на централната й банка, е в съответствие с разпоредбите на Договорите и с Устава на ЕСЦБ и на ЕЦБ.

Събраните писмени доказателства- доклади по конвергенция, изготвени от ЕЦБ, са констатирани, че ЗБНБ не дава възможност за съдебна защита на управителя и на управителния съвет при освобождаване. Разпоредбата на чл.14, ал.3 от същия закон е предвидила такава възможност само за управителя на БНБ при предсрочно прекратяване на правомощията му. Липсата на уредба в този смисъл и за членовете на Управителния съвет на БНБ е в противоречие с чл.14.2 от Устава на ЕСЦБ и ЕЦБ. Последната е правна норма от общностното право, имаща пряко действие, а дори да няма директен ефект, но предоставя права на частноправни субекти, непредвидени в националното право, води до ангажиране на отговорността на Държавата за вреди. Ц. Г. съгласно чл.11, ал.1 от ЗБНБ като подуправител е член на Управителния съвет. Тъй като ответникът като законодателен орган, в чиято дискреционна власт е приемането и изменението на законите, не е изпълнило задължението да приведе ЗБНБ в съответствие с правото на ЕС като предостави възможност да се обжалва пред съда – национален или СЕС, решението, с което член на Управителния съвет на БНБ е освободен от длъжност. В случая НС е поддържало националния закон в несъответствие с правото на ЕС. Ирелевантно е обстоятелството, че НС се избира с ограничен във времето мандат, доколкото всяко едно от тях има задължението да приведе националното право в съответствие с общностното. Неизпълнението на това задължение може да се определи като съществено нарушение на правото на ЕС. Такава възможност за съдебна защита за член на Управителния съвет е предвидена с новата ал.2 на чл.14 от ЗБНБ през 2022г./ ДВ, бр. 104/22г./ Към момента на освобождаването му от длъжност ищецът не е имал възможност да го обжалва пред съда./ Р № 14/15.02.2021г. по гр.д. № 5165/16г., ВКС, IV г.о., Р № 16/02.03.2021г. по гр.д. № 1914/20г., ВКС, IVг.о./

Втората предпоставка, която е необходима за ангажиране на

извъндоговорната отговорност на държавата, е наличието на причинна връзка между нарушението и вредите. Не е спорно, по делото, че с определение на съда Ц. Г. е бил отстранен от заеманата длъжност на основание чл.69, ал.1 от НПК. Отстраняването от длъжност е нормално и неизбежно последствие от наказателното производство, провеждано срещу него, независимо от времетраенето на мярката. С отстраняването от длъжност се цели да се осуети или затрудни наказателното преследване. Отстраняването от длъжност преследва легитимна цел. Решението на НС от 21.01.2015г. за освобождаването му от длъжността „подуправител на БНБ“ е последващ акт, от който той не търпи вреди, доколкото липсата на възможност да изпълнява задълженията си не произтича от него. Поради отстраняването му от длъжност е настъпила обективна невъзможност да изпълнява възложените му правомощия на подуправител на БНБ. Дори и да имаше възможност ищецът да обжалва решението за освобождаването си пред съда и то да бъде отменено, то той не би могъл да се върне на длъжността си поради постановения съдебен акт. Нормата на чл.69, ал.1 от НПК не противоречи на общественото право и дава възможност за обжалването на акта на първоинстанционния съд пред по-горен. Тя създава обективна причина, която не е свързана с бездействието на законодателния орган, поради която, той не би могъл да работи като подуправител на БНБ. Следва да се посочи, че освобождаването от НС му предоставя възможност той да полага труд извън БНБ, за да реализира доход от трудово възнаграждение. Не може да се направи извод за наличието на пряка причинно – следствена връзка между допуснатото съществено нарушение на общественото право от страна на ответника и вредите, които е претърпял въззивникът.

Предявеният иск е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Обжалваното решение трябва да бъде потвърдено.

По разноските.

На жалбоподателя не се дължат такива с оглед изхода на спора.

На ответника се дължат разноски за юрисконсултско възнаграждение в размер на 150 лв.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 262827/26.08.2022г. на СГС, ГО, 9ти състав, постановено по гр.д. № 3607/17г.

ОСЪЖДА Ц. Л. Г., ЕГН *****, съдебен адрес: гр. Пловдив, ул. „Хан Кубрат“ № 1, „Делови Център Пловдив“, ет.6, офис 606 чрез адв. К. Б. да заплати на Народно събрание на Република България, гр. София, пл. „Народно събрание“ № 2 и със съдебен адрес: гр. София, пл. „Княз Александър I“ № 1 сумата от 150 лв. / сто и петдесет лева/ разноси по делото пред САС.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от съобщението до страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____